

Emilia- Romagna

MET BOLOGNA, PARMA, FERRARA EN RAVENNA

Inhoud

- Inleiding** 3
- 1. PIACENZA & OMGEVING** 8
Piacenza is de eerste stad aan de Via Emilia. Rond de Piazza dei Cavalli staat een interessante mix van middeleeuwse kerken, palazzo's uit de renaissance en neoklassieke gebouwen. In de omgeving maken we een rondje langs kastelen en gaan we naar het pittoreske Bóbbio.
- 2. PARMA & OMGEVING** 24
Parma is de stad van de Farnese's en de Bourbons. Zij drukten hun stempel op de stad die een stijlvolle en artistieke uitstraling heeft. Ook is Parma beroemd vanwege de naar de stad genoemde ham en kaas, en vanwege Giuseppe Verdi, die in 1813 geboren werd in het nabijgelegen Roncole.
- 3. REGGIO NELL'EMILIA & MODENA** 54
In Reggio nell'Emilia zag in 1797 de driekleurige Italiaanse vlag het levenslicht. Modena is de oude hoofdstad van het Hertogdom Modena en Reggio en wereldberoemd vanwege zijn auto- en motorindustrie – naast Ferrari, Lamborghini en Maserati stond hier ook de kraamkamer van Ducati – en de aceto balsamico.
- 4. BOLOGNA & OMGEVING** 74
Bologna is de hoofdstad van Emilia-Romagna. Het is een fascinerende, sfeervolle stad, waar één op de vier inwoners student is. Bologna heeft drie bijnamen, die te danken zijn aan de universiteit, de gastronomie en de politiek: La Dotta, La Grassa, La Rossa, oftewel de Geleerde, de Vette en de Rode.
- 5. IMOLA & FAENZA & OMGEVING** 90
Imola is de eerste stad in Romagna. Het heeft een Etruskische oorsprong en werd voor het eerst in bij Cicero genoemd. Op onze tocht naar Faenza, door de Romeinen Faventia genoemd, doen we het circuit van Imola aan. Faenza geniet wereldfaam door de naar deze stad genoemde keramiek, 'Fayence'.
- 6. FORLÌ & CESENA & OMGEVING** 106
Forlì is de Città del Duce, de stad van Mussolini, die in het naburige Predáppio werd geboren en dat we tijdens onze route naar Cesena aandoen. Forlì speelde een voortrekkersrol in de fascistische architectuur. Cesena is samen met Forlì hoofdstad van de provincie Forlì-Cesena en bracht geen Duce, maar wel twee pausen voort.
- 7. RAVENNA & DE ADRIATISCHE KUST** 126
Ravenna ligt niet aan de Via Emilia, maar is wel een van de belangrijkste steden in Emilia-Romagna. De stad is een cultuurhistorische hotspot vanwege de mozaïeken in de vroegchristelijke bouwwerken en ook bevindt zich er de graf tombe van Dante. In Cesenatico bezoeken we het graf van een moderne icoon, Marco Pantani.
- 8. FERRARA & OMGEVING** 140
De geschiedenis van deze stad is verbonden met die van het Huis Este, met als hoogtepunten het kasteel en de Dom. Vanuit Ferrara kun je een trip maken naar de Adriatische kust en Comacchio. Onderweg passeer je Tresigallo, een fascistische voorbeeldstad.
- Fotoverantwoording & bronnen** 156
- Index** 157

1. PIACENZA & OMGEVING

PIACENZA – STAD VAN DE FARNESE'S

Voor een stad met iets meer dan 100.000 inwoners telt Piacenza relatief veel bezienswaardigheden. Het centro storico, met zijn van de Romeinen geërfde rechthoekige stratenpatroon, is dan ook niet echt klein. Rond het epicentrum, de Piazza dei Cavalli, staat een interessante mix van middeleeuwse kerken, palazzo's uit de renaissance en neoklassieke gebouwen. Piacenza werd in 218 voor Christus als Placentia door de Romeinen gesticht aan de rechteroever van de Po, tussen de mondingen van de Trebbia en de Nure. Die strategische positie werd nog versterkt door de aanleg van de Via Emilia, richting Rimini, en de Via Postumia, van Genua naar Aquileia.

Na de overheersing door de Goten en de Longobarden werd Piacenza in 997 ingelijfd door het Heilige Roomse Rijk. Honderd jaar later riep Paus Urbanus II vanuit Piacenza de gelovigen op om zich klaar te maken voor de Eerste Kruistocht. In 1126 werd de stad een vrije comune die zich niet veel later aansloot bij de Lombardische Stedenbond in de strijd tegen keizer Frederik I, bijgenaamd *Barbarossa*. Omdat Piacenza lag aan de *Via Francigena*, de drukke pelgrimsroute van het noorden van Europa naar Rome, bloeide de stad economisch op. Piacenza werd een van de belangrijkste commerciële en financiële centra van Europa. In de 13^e eeuw was de stad een speelbal in de vete tussen de keizergezinde Ghibellijnen en de pausgezinde Welfen, die uiteindelijk het pleit in hun voordeel beslechtten. Na een korte heerschappij van Alberto Scoto viel Piacenza in handen van Milaan, waarna de Visconti's en de Sforza's het er in naam van de paus voor het zeggen kregen. In 1545 schonk Paus Paulus III het hertogdom Piacenza en Parma aan zijn zoon Pier Luigi Farnese, die nog geen twee jaar later een gewelddadige dood stierf. Zijn erfgenamen verkozen vervolgens Parma als hun machtsbasis, waardoor Piacenza politiek en economisch qua belang inboette. Dat verhinderde de vele adellijke families er overigens niet van om de stad vol te bouwen met prachtige huizen, zoals Palazzo Somaglia, Palazzo Casati en Palazzo Mandelli. In 1731 kwam er een eind aan de heerschappij van de familie Farnese en namen de Bourbons de macht over. Na de dood van Marie Louise van Oostenrijk, hertogin van Parma en tweede echtgenote van Napoleon, sloot Piacenza zich na een volksstemming op 10 mei 1848 aan bij het Koninkrijk Sardi-

na. In de 13^e eeuw was de stad een speelbal in de vete tussen de keizergezinde Ghibellijnen en de pausgezinde Welfen, die uiteindelijk het pleit in hun voordeel beslechtten. Na een korte heerschappij van Alberto Scoto viel Piacenza in handen van Milaan, waarna de Visconti's en de Sforza's het er in naam van de paus voor het zeggen kregen. In 1545 schonk Paus Paulus III het hertogdom Piacenza en Parma aan zijn zoon Pier Luigi Farnese, die nog geen twee jaar later een gewelddadige dood stierf. Zijn erfgenamen verkozen vervolgens Parma als hun machtsbasis, waardoor Piacenza politiek en economisch qua belang inboette. Dat verhinderde de vele adellijke families er overigens niet van om de stad vol te bouwen met prachtige huizen, zoals Palazzo Somaglia, Palazzo Casati en Palazzo Mandelli. In 1731 kwam er een eind aan de heerschappij van de familie Farnese en namen de Bourbons de macht over. Na de dood van Marie Louise van Oostenrijk, hertogin van Parma en tweede echtgenote van Napoleon, sloot Piacenza zich na een volksstemming op 10 mei 1848 aan bij het Koninkrijk Sardi-

VAL D'ARDA: GROEN PARADIJS

Omdat dit al een forse route is, moet deze excursie als geheimtip worden beschouwd. Als je vanuit Castell'Arquato via de Val d'Arda naar het zuiden

rijdt, kom je terecht in een fabelachtig groen, heuvelachtig paradijs. In een landschap waar de mens bijna uitgebannen lijkt, beginnen de Apennijnen zich te verheffen en liggen de dorpjes als vogelnesten tegen de hellingen geplakt. Een prachtige route voert via Lugagnano en Vernasco over de 1029 meter hoge Passo del Pelizzone naar het op 625 meter hoogte gelegen Bardì. Hier bevindt zich op een rots de Rocca di Bardì, de hoogst gelegen burcht in Emilia-Romagna, die in WOII een fel betwiste prooi was in de gevechten tussen de partizanen en de Duitsers. In de Rocca is het Museo della Civiltà Valligiana gevestigd, dat een beeld geeft van het dagelijkse (boeren)leven in de omgeving tijdens de 19e en 20e eeuw (www.castellodibardi.it).

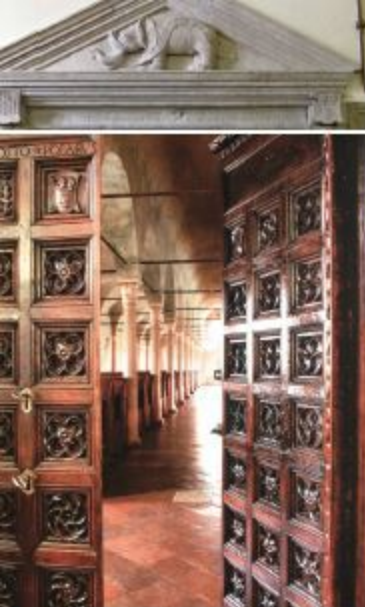
HISTORISCHE ONTMOETING

De Abdij van *Chiaravalle della Colomba* werd vanaf 1135 gebouwd door cisterciënzer monniken onder leiding van Bernard van Clairvaux (*Chiaravalle* in het Italiaans). Volgens de legende zou een duif (colomba) de monniken hebben getoond waar het klooster gebouwd moest worden door de omtrek met takjes aan te geven. Waarschijnlijker is echter dat de duif verwijst naar de Heilige Geest. In 1248 plunderden de troepen van Frederik II de abdij, die eind 13^e eeuw weer werd opgebouwd. Tot 1810 bleef de abdij in functie, maar de komst van Napoleon maakte daar een einde aan. Het werd een parochiekerk, maar vanaf 1937 kwamen er weer wat cisterciënzer monniken wonen. De kerk is sober en opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met

witte natuursteen. Vanaf de galerijen is er via spitsbogen zicht op de kloosterhof, waar op elke hoek vier zuilen staan die door een knoop met elkaar verbonden zijn. In de sacristie is een 14^e eeuwse fresco uit de school van Giotto. We steken nu de A1 over om naar *Busseto* te rijden. Alles ademt hier Verdi en muziek, te beginnen met het *Museo Nazionale 'Giuseppe Verdi'*, dat sinds 2009 gevestigd is in de schitterende 16^e eeuwse *Villa Pallavicino* in het zuidoostelijke deel van Busseto. In dit paleis, omringd door een droge gracht, vond in 1543 een historische ontmoeting plaats tussen Keizer Karel V en Paus Paulus III (Alessandro Farnese). De oprijlaan met zijn rococo triomfboog ligt in het verlengde van de Via Ziliani. In het park bij de villa bevindt zich in de vroegere stallen het in 2013 geopende *Museo 'Renata Tebaldi'*, dat gewijd is aan een van de grootste operazangeressen die Italië gekend heeft.

van de Apuaanse Alpen in het westen tot aan Rimini in het oosten liep, en die in de zomer en herfst van 1944 continu onder vuur lag – is het toch een mooie stad, omsloten door goed geconserveerde middeleeuwse stadsmuren. Onze stadswandeling begint bij de *Rocca Malatestiana*, die in het *Parco di Rimembranza* op de colle Garampo ligt. Je kunt hem bereiken via een soort trap vanaf de *Via Malatesta Novello*. De oudste delen van dit kasteel, dat tussen 1379 en 1476 in fasen werd

voltooid, dateren uit de 6^e eeuw. Dit wordt de *Rocca Vecchia* genoemd. In een van de twee torens, de *Torrione Femmina*, is het *Museo di Storia dell'Agricoltura* gevestigd. Via de *Via Malatesta Novello* lopen we richting *centro storico*. Op het *Piazza del Popolo* stuiten we op het *Palazzo Comunale* uit de 13^e eeuw, dat ook wel *Palazzo Albornoz* wordt genoemd naar de gepatenteerde vechtjas van het Vaticaan. In de 16^e en 18^e eeuw werd er flink wat aan vertimmerd. Ernaast staat een restant van het vroegere *Palazzo del Governatore* uit de 14^e eeuw, met een *torrione* en een *loggetta*. Op het plein staat een fraaie fontein, in 1583 gemaakt door Francesco Masini. Via de *Via Zeffirino*, met de *chiesa del Suffragio* uit 1689, lopen we naar het centrale plein, *Piazza Almerici*, met erachter *Piazza Bufalini*. Hier bevindt zich het al eerder genoemde *Palazzo del Ridotto*, in 1782 in romaanse stijl verbouwd door Cosimo Morelli, met ertegenover de *Biblioteca Malatestiana*. Deze bibliotheek werd tussen 1447 en 1452 gebouwd in

Geboren in... Cesena!

MARCO PANTANI - WIELRENNER

Hoewel hij zijn hele, helaas te korte, leven in het naburige Cesenatico heeft gewoond, werd Marco Pantani op 13 januari 1970 in Cesena geboren. Hij slaagde er als eerste Italiaan na Fausto Coppi in om de Giro en de Tour in hetzelfde jaar te winnen. Dat was in zijn gloriejaar 1998, waarna het snel bergafwaarts ging met il Pirata, zijn bijnaam vanwege zijn kaalgeschoren kop en oorringen. Pantani werd in 1992 beroepsrenner bij Carrera, maar behaalde zijn grootste successen voor Mercatone Uno, een supermarktketen uit Emilia-Romagna. Hij was een geveugelde klimmer die op handen gedragen werd door het volk. Pantani wisselde grootse momenten af met pelloze dieptepunten en werd ook niet gespaard van fysiek malheur. Zijn ondergang werd ingeluid op de voorlaatste dag van de Giro d'Italia in 1999. 's Ochtends voor de rit werd hij bij een controle betrappt op een te hoog hematocriet (wat duidt op EPO-gebruik), waarna hij als drager van de roze leiderstrui uit koers werd gezet. Hoewel hij daarna nog wel eens wat uitschieters had, werd zijn leven een aaneenschakeling van incidenten, depressiviteit en drugsverslaving. In 2003 werd hij nog 14^e in de Ronde van Italië, maar het bleek zijn zwanenzang. Later dat jaar stopte hij met wielrennen, waarna hij vereenzaamde. Beg in februari 2004 nam hij zijn intrek in Hotel Le Rose in Rimini, waar hij op 14 februari dood werd aangetroffen. Hoewel er lang over moord werd gespeculeerd, lijkt nu wel vast te staan dat Pantani overleed aan een overdosis cocaïne.

Ook geboren in Cesena: Giovanni Angelo Braschi (1717), een graaf die van 1775 tot aan zijn dood in 1799 paus was & Maria Luigi Barnaba Chiaramonti (1742), beter bekend als Pius VI, paus van 1800 tot 1823

